

MATS BRANDT:
STARTUPS & SCALEUPS

SID.5

Bock's
MAKE GUM

HAY

Valmistatko itse tuotteesi
ja haluat osallistua myyjänä?
Ota yhteyttä ira.mikkonen@bcv.fi
050 5053507

1.11
MÄRKET

KLO/KL
11-15

**HAMMAS-
PROTEESIT**

**Erikoishammas-
teknikolta**

**20 v.
alalla**

- uudet kokoproteesit
- otiivistus ja korjaus jopa odottaessa!
- hammasproteesien tarkastus ilmaiseksi!
- takuutyö

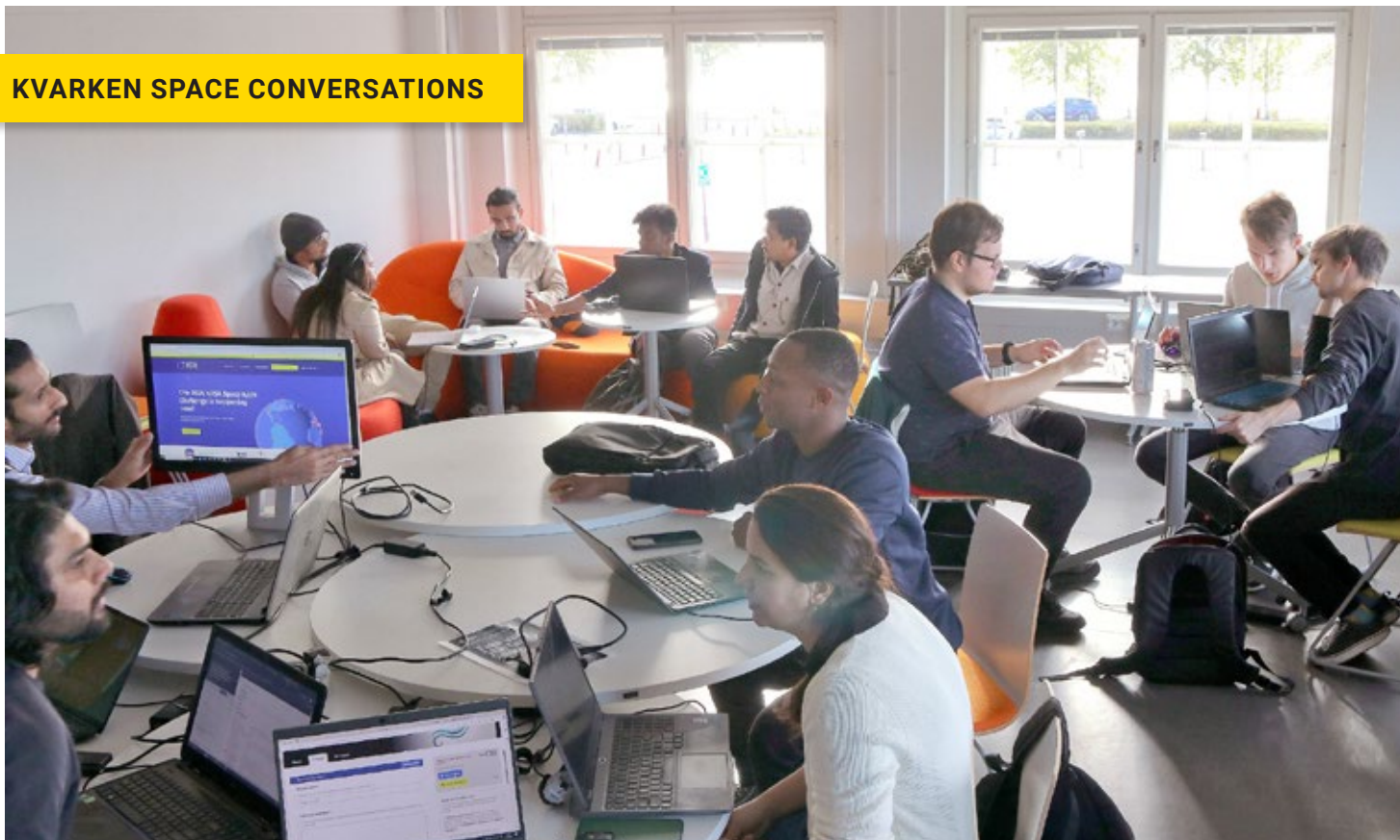
Solta ja varaa aikasi!

VAASA 312 1233
Kauppapuistikko 20B

LAIHIA 477 0744
Kauppatie 5

MAALAHTI 347 8080
Köpingsvägen

**ALUEEN
HAMMAS**

Kuvia viime vuoden NASA Space Apps -tapahtumasta Vaasassa. / Bilder från förra årets NASA Space Apps-evenemang i Vasa.

Avaruusdataa, tiimityötä ja innovaatioita NASA:n hackathonissa

Lokakuun ensimmäisenä viikonloppuna Vaasassa – ainoana paikkana Suomessa – ratkotaan jo kahdeksatta kertaa Maata ja avaruutta koskevia NASA:n asiantuntijoiden laatimia haasteita. Kyse on NASA International Space Apps Challenge -hackathonista, intensiivisestä ideointitapahtumasta, joka järjestetään 4.–5. lokakuuta samanaikaisesti ympäri maailmaa.

Viime vuonna tapahtuma innosti mukaan 63 osallistujaa Vaasasta ja muualta Suomesta. Vaasassa Space Apps -tapahtuman järjestelyistä vastaa projektipäällikkö **Jari Ratilainen** Vaasan ammattikorkeakoulusta ja West Coast Startupista.

Mukaan ovat tervetulleita kaikenikäiset eri alojen osaajat ja opiskelijat, joita yhdistää kiinnostus avaruuteen ja tieteeseen. Osallistujat pääsevät hyödyntämään NASA:n ja sen kumppaniavaruusjärjestöjen avointa avaruusdataa erilaisten haasteiden ratkaisemiseen.

TILAA IDEOILLE JA YHTEISTYÖLLE

Tapahtuma järjestetään Startup Factoryssä, joka on ollut käytössä noin vuoden ajan. Startup Factory on korkeakoulujen yhteinen

avoin tila opiskelijoille, startup-yrityksille, tutkijoille ja muille innovaattoreille ideoiden kehittelyyn ja toteuttamiseen.

– On innostavaa nähdä näin monen ihmisen kokoontuvan yhteen. Tapahtuma houkuttelee sekä ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opiskelijoita että jo työelämässä olevia ammattilaisia. Tuomalla heidät yhteen Space Appsissa he voivat myös oppia toisiltaan, Ratilainen kertoo.

MONIPUOLINEN OSAAMINEN ON VALTTIA

Kaksipäiväisen tapahtuman aikana tiimit voivat valita 18 haasteesta itselle sopivimman, jossa kaikkien taidot pääsevät käyttöön. Tiimin voi koota itse tai liittyä tiimiin, joka etsii vielä jäseniä.

Haasteiden teemat vaihtelevat sovel- lus- ja pelisuunnittelusta bisnesajatteluun, tarinankerrontaan, avaruuden tutkimiseen ja moniin muihin aiheisiin. Paikan päällä on tarjolla asiantuntijoiden tukea tiimien muodostamiseen, ideoiden hiomiseen ja datan hyödyntämiseen, joten kyseessä on erinomainen tilaisuus oppia uutta ja verkostoitua.

Aiempi kokemus hackathoneista ei ole tarpeen, ja osallistuminen on maksutonta. Space Appsiin osallistuneista projekteista valitaan 10 parasta maailmanlaajuisesti, ja voittajatiimit ovat päässeet aiemmin tutustumaan mm. NASA:n päämajaan ja Goddardin avaruuskeskukseen Yhdysvalloissa.

Tapahtuman järjestää AuroraSpace EU Interreg Aurora -hanke yhteistyössä West Coast Startupin ja Kvarken Space Centerin kanssa.

Lue lisää ja ilmoittaudu mukaan:
www.spaceappschallenge.org

Rymddata, teamwork och innovationer på NASAs hackathon

Under det första veckoslutet i oktober i Vasa – den enda platsen i Finland – kommer man för åttonde gången att lösa utmaningar relaterade till jorden och rymden, framtagna av experter från NASA. NASA International Space Apps Challenge, ett hackathon för intensiv idéutveckling, arrangeras den 4–5 oktober samtidigt runt om i världen.

Förra året inspirerade evenemanget 63 deltagare från Vasa och andra delar av Finland att delta. I Vasa ansvarar projektledaren **Jari Ratilainen** från Vasa yrkeshögskola och West Coast Startup för arrangemangen av Space Apps-evenemanget.

Evenemanget välkomnar deltagare i alla åldrar, från olika branscher och utbildningsbakgrunder, som förenas av ett intresse för rymden och vetenskap. Deltagarna får chansen att använda rymddata från NASA och dess partnerorganisationer för att lösa olika utmaningar.

UTRYMME FÖR IDÉER OCH SAMARBETE

Evenemanget arrangeras i Startup Factory, som har varit igång i ungefär ett år. Startup Factory är en gemensam plats öppen för

högskolorna, där studerande, startup-företag, forskare och andra innovatörer kan utveckla och förverkliga idéer.

– Det är inspirerande att se så många människor samlas. Evenemanget lockar både yrkeshögskole- och universitetsstuderande samt yrkesverksamma. Genom att föra dem samman i Space Apps får de också möjligheten att lära sig av varandra, säger Ratilainen.

MÅNGSIDIG KOMPETENS ÄR EN STYRKA

Under det två dagar långa evenemanget kan teamen välja den mest passande utmaningen bland 18 olika alternativ, där allas färdigheter kommer till användning. Man kan bilda ett eget team eller gå med i ett team som fortfarande söker medlemmar.

Teman för utmaningarna varierar från applikations- och spelutveckling till affärstänkande, berättande, rymdforskning och många andra ämnen. På plats finns experter som erbjuder stöd för att bilda team, finslipa idéer och använda data, vilket gör detta till ett utmärkt tillfälle att lära sig något nytt samt knyta kontakter.

Tidigare erfarenhet av hackathon-evenemang krävs inte, och deltagandet är kostnadsfritt. Bland projekten som deltar i Space Apps väljs de tio bästa globalt, och vinnande team har tidigare fått besöka bland annat NASAs huvudkontor och Goddard Space Center i USA.

Evenemanget arrangeras av AuroraSpace EU Interreg Aurora-projektet i samarbete med West Coast Startup och Kvarken Space Center.

Läs mer och anmäl dig:
www.spaceappschallenge.org

Kvarken Space Center perustettiin KvarkenSpaceEco-projektissa. Se vahvistaa uuden avaruustalouden innovaatioekosysteemiä Merenkurkun alueella.

Merenkurkun avaruuskasutuskeskus tarjoaa tuki- ja verkostoitumismahdollisuuksia teollisuudelle, julkiselle sektorille ja tutkimukselle koko Merenkurkun alueella.

Kvarken Space Center grundades i projektet KvarkenSpaceEco. Det stärker New Space -innovationsekosystem i Kvarkenregionen.

Kvarken Space Center erbjuder stöd och nätverksmöjligheter för industrin, den offentliga sektorn och forskningen i hela Kvarkenregionen.

Interreg

Co-funded by
the European Union

University of Vaasa
VAASAN YLIOPISTO

Aurora

AuroraSpace

WEST COAST
START UP

WASA FUTURE FESTIVAL 2025:

KONKREETTISET TOIMET TOTEUTUKSEEN 2026

YLI 10.000 ON-SITE + ON-LINE/NET
ERI SESSIOISSA.
POHJOISMAIDEN AIKAANSAAVIN
TAPAHTUMA

WFF 2025 otti tänä vuonna huomioon tarve nostaa ambitiotaso kaikissa pohjoismaissa NEW NORDIC. Muuten emme pysty kilpailemaan maailmassa rahoista ja asemasta. Keskeiset alueet:

1. Energy ja data tuotti parin miljardin edestä vientiratkaisuja.
2. Nordic Defence Industry tuotti 12 eri konkreettista ehdotusta toimeenpantavaksi 2026.
3. Metsä politiikka ja talous uudelle tasolle teknologialla ja investoinneilla. Arvo helppo kymmenkertaistaa nykyisestä – jopa 100 kertaistaa.
4. TKI (R&D) toiminta tuplattava ja samalla impact value (tuottavuus) tuplattava per euro. Vaasan energiaalalla täytäntöön. KvarkenUniversity – suurin pohjoismaiden tutkimus ja oppilas potentiaali.
5. Nuoret kyvyt hyödynnettävä ja jalostettava. Laiskuus ja ajanvietekulttuurin maksimoiminen ei pidä edesauttaa.
6. Energia ja data on valtava kasvava business koko maailmassa. Suurempi kuin AI. Suomen uusi valttikortti ja vienti voisi kasvaa kymmenillä miljardeilla.
7. Tuottavuus kuntoon koskee myös politiikkoja, tutkijoita, omistajia, kansalaisia, virkamiehiä, työntekijöitä, opettajia jne. Hikoilu ei ole työn mittari vaan saako aikaan merkityksellisiä tuloksia.
8. NEW NORDIC. On mahdollista juuri nyt hyödyntää geopolitiikkaa jos NORDIC ryhdistäytyy. USA ei tule entiseensä, EU luo enemmän ongelmia kuin ratkoo. NORDIC pitää nopeasti hyödyntää kauppasuhteet maailman kasvaviin markkinoihin ennenkaikkea Aasiaan. Nordic Connector toteutettava ennen 2040.
9. Uusi koulu. Nykykoulu on tehoton. Living Labs laajaan käyttöön.
10. Terveystieteet. Hinta- ja maksujärjestelmä muodostaa terveydenhoitojärjestelmästä lapamadon sekä yksityis- että julkisella puolella. Varhaisen vaiheen diagnostiikka ja uudet teknologiat käyttöön.
11. Kulttuuritoiminnalla pitää olla mitattavia arvoja. Uusi platform Culture 3.0 Kvarken alueelle Euroopan edelläkävijänä. Focus teknologiakinnotukseen ja innovaatioihin reaaliaikaisuudessa.

STARTUPS & SCALEUPS

– VARFÖR VI BEHÖVER GE RUM FÖR LOKALA TALANGER OM VI SKA VINNA DEN GLOBALA KAPPLÖPNINGEN

Vi kan se det på nära håll. Energin och drivet som får en handfull individer att vända upp och ner på en hel bransch. Nyligen fick ett tiotal nystartsföretagare ge utlopp för sin kreativitet då de under Next Level Growth i Vasa tävlade inför en jury som har miljonbelopp i fickan. Det var en viktig påminnelse åt oss alla: i den globala kapplöpningen om framtidens jobb och innovation är förnyelsekraft vår allra viktigaste motor. Europa, Finland och Österbotten behöver alla sina startups & scaleups.

EU-kommissionen, under ledning av ordförande Ursula von der Leyen, har satt fokus på innovation och kreativitet för att bygga ett starkare, mer motståndskraftigt Europa. Den nya strategin för startups och scaleups handlar om förnyelse- och konkurrens-

kraft, samt om att minska vårt beroende av kritisk teknik och att bygga upp vår egen industriella kapacitet. Men hur gör man det, konkret? Strategin har en tydlig fempunktsplan, som en guidebok för att hjälpa tillväxtföretag: från bättre finansiering till tillgång till talanger och nätverk samt infrastruktur.

Detta får inte stanna vid abstrakt byråkrati. Det är en handlingsplan som vi kan ta till oss lokalt och regionalt. Därför är det så värdefullt att initiativ som "Next Level Growth" har kommit i dagen i vår egen region. De visar att marknaden, de passionerade entreprenörerna och de lokala och internationella investerarna, som är bäst lämpade att hitta och bygga livskraftiga företag, är intresserade av vad våra nystartsföretagare har att komma med. Det är en

motvikt till den traditionella bilden av att allting händer i huvudstadsregionen. För att säkerställa att vi inte blir osynliga för riskkapitalet, behöver vi fler ankarinvestorer som har ett långsiktigt perspektiv och som kan locka till sig andra att satsa. Next Level Growth och Botnia Ventures är en sådan början.

I EU-strategins verktygsback finns olika förslag, bland annat idén om "regulatoriska sandlådor" som kommer att ingå i lagstiftningspaketet för innovationer. Namnet låter kanske torrt, men konceptet är viktigt. Reglering får inte kväva kreativitet. Tänk dig en sandlåda där barn kan bygga och experimentera utan att behöva oroa sig för att förstöra något utanför lådan. På samma sätt kan nya, innovativa företag få en skyddad testmiljö för att pröva nya idéer, produkter eller tjänster som annars hade stoppats av gamla regler. I en sådan "låda" kan vi arbeta sida vid sida med myndigheter för att se hur nya innovationer fungerar i praktiken, och därefter justera regelverken för att bättre svara på den nya tidens utmaningar.

Österbottens förbund ingår redan i ett initiativ till en sådan låda tillsammans med EU-kommissionens egna forskare, med målet att utreda en regulatorisk sandlåda inom energiområdet under 2025. Detta är ingen småsak. Det är ett sätt att bygga upp förtroende, locka till sig investerare och driva på ekonomisk utveckling – lokalt, nationellt och i hela Europa.

Men för att lyckas fullt ut räcker det inte med strategier och sandlådor. Startups & scaleups behöver något ännu viktigare: mänskligt och finansiellt kapital. Det handlar om att vi alla, var och en, bidrar. EU-strategin utlovar också stöd åt europeiska Startup & Scaleup Hubs, som har rötter i starka universitets-ekosystem, teknologiöverföringskontor, samt sätt för att forskare vid högskolor att på bättre sätt få licenser, intäkter och ägarskap när deras idéer blir företag. Genom att också stödja scaleups erbjuder EU-kommissionen en ansats inför nästa steg – den komplexitet som behöver hanteras vid ett företags expansion.

MATS BRANDT, LANDSKAPSDIREKTÖR

År 1880 seglar en båt ut från Töjby med fjorton personer ombord. Skepparen styr ut på havet med Sverige som ett hägrande mål bortom horisonten på andra sidan Bottenviken. Sverige lockar med arbetstillfällen och ett bättre liv för de ombordvarande.

Men vädrets makter slår till under seglatsen med storm och svår sjögång på havet. Det finns bara ett alternativ – att vända tillbaka till Töjby och ta sig helskinnade i land. Återfärden slutar i en tragisk olycka när båten slås sönder i bränningarna över grundbotten utanför Långgrund. Två av byns fiskare är ute på Långgrund och ser vad som händer. Fiskarna lyckas rädda sju personer till livet, medan sju personer drunknar i bränningarna. En stor tragedi för byn.

Att färdas på havet i öppna båtar på 1800-talet, under segel och med åror, var alltid ett vågstycke som kunde sluta i en katastrof. I skärgården klarade man sig som oftast, för där hade man nära till skyddande och räddande land. Man på öppet hav var man helt beroende av vädret som inte ens den skickligaste skepparen kunde bemästra när en storm kom färande.

Vi begrundar den tragiska händelsen i Töjby, när vi tar i land på Långgrund en sommardag med lugnt väder i havsbandet, medan en mörkblå molnfront seglar upp över fastlandet i öster. Det stadiga och utsirade korset står fastnitat på ett stenblock högre upp på den långsträckt holmen. Snett nedanför korset finns en blank metallskiva där den sorliga händelsen finns ingraverad och alla personer namngivna, inklusive de två fiskarna som räddade halva besättningen.

Stenblocket med korset står vackert inramat av uppväxande tallar och rönnar, medan enar och havtorn breder ut sig nedanför stenblocket. Sand, grus och stenar dominerar – en krävande miljö för de växter som sakta men säkert breder ut sig och växer på höjden i långsam takt. Det har gått 145 år sedan haveriet och Långgrund har höjt sig ur havet omkring en meter, medan växtligheten har rotat sig på den tilllandade marken.

Nere mot stranden till står strandrågen i höga och silvergröna ruggar med blommande duntrav och renfana utströdda bland strandrågen på den sandiga och steniga strandslutningen. Ett kölsvanspar med tre halv vuxna ungar ligger och betar en bit ut från stranden på grunt vatten, medan rastande gluttsnäppor och två drillsnäppor söker efter smådjur längre in i viken. Den livliga sommaren har gett över åt högsommar som snart kantrar över i sensommar. När den här texten går i tryck har vi höst i markerna.

En vecka senare besöker jag Gåshällan i Rangsby söder om Töjby. Sommarvärmen dröjer sig kvar på solbelysta platser, men i skuggan kyler den friska vinden. Även Gåshällan är ett sandigt, stenigt och klippigt utskär, som i långa tider varit ett viktigt fiskeläge för Rangsbyborna. Här finns en gammal och hög lotsbyggnad som Närpes skepparklubb har haft hand om under många år, en bra gästhamn i lä för

sjögången och på södra delen en tidigare sjöbevakningsstation som tjänar som en naturstation sedan flera år.

Vid naturstationens brygga ligger en segelbåt förtöjd. Bastun är i användning och skepparen på segelbåten tar sig ett nakendopp i havet. För övrigt ligger Gåshällan tyst och folktom, vardag som det är med folk i arbete på fastlandet efter avslutad semester. En ladusvalsfamilj flyger i gästhamnen på insektjakt, medan en flock starar flyger över holmen. Ladusvalorna har häckat på Gåshällan och nu har föräldrafågeln ansvar för fem flygfärdiga ungar, som redan har övat sig i flygandets konst och som snart kommer att följa föräldrafågeln på den långa flyttningen till södra Afrika. Starflocken består av idel flygfärdiga ungfåglar som vuxit upp på olika håll i Österbotten och nu drar omkring i utskärgården på födosök, innan det är dags att flytta söderut till övervintringsplatserna någonstans i västra Europa.

När jag går över till västra sidan av Gåshällan, flyger en stor och tyst flock fiskmåsar upp från klipporna. Måsarna ruggar som bäst för att ersätta de gamla slitna vingpennorna med nya bärkraftiga vingpennor, som är nog så nödvändiga i höstens och vinterns blåsväder i utskärgården och till havs. När senhösten kommer med allt kortare dagar, nattfrost och hotande isläggning, drar fiskmåsar söderut till Danmark, Nordsjökusten och England där dagarna är längre och födotillgången bättre.

I ett stenkummel på nordvästligaste delen av Gåshällan står ett meterhögt träkors med en minnesplatta. En minnesplatta som berättar att fyra fiskare från Rangby drunknat under en fiskefärd under senhösten, den 14 november 1953, då havet svalnar nerkyllt och kallt i havsbandet och lätt växer till grov sjögång i hård vind. Två av fiskarna var gifta med familjer att försörja. De två andra var ogifta men även de med sörjande anförvanter. I bygemenskapen saknades alla fyra. Havet gav och havet tog i fiskaryrket på den tiden, då fiskaryrket var det viktiga yrket i de österbottniska kust- och skärgårdsbyarna.

Det tredje korset på min högst personliga korsfararfärd i utskärgården i Närpes finns några kilometer söder om Gåshällan. Det lilla järnkorset finns på Långgrund i Norrnäs. Korset står inbörat på en stor sten i den sydvästliga sluttningen av den klippiga udden med vid utsikt över havet. Terrängen är ytterligt karg och bevuxen med enar och kråkris och någon enstaka älgbetad rönn i skrevorna.

Nedanför korset ligger stenstranden barskrapad av havet och vinterisar, med en bård av tätt och lågvuxet havtorn ovanför. Havtornsnåren brukar glöda i orange av vitaminrika bär de år den vindburna pollineringen har utfallit väl. Ibland ligger en stock eller två uppspolad på stenstranden till glädje för den som gärna samlar drivved till brännved i skärstugan. Då kan man kombinera nöje med nytta efter att ha knegat upp till järnkorset för en stunds fotografering och begrundan över ödets nycker.

Korset och några inhuggna rader i stenen intill finns till åminnelse av en drunkningsolycka som skedde midsommardagen 1930, då ett sällskap midsommarfirare skulle segla norrut till Södra hamnen på västra Grytskäer eller till Gåshällan för fortsatt firande. Vinden var frisk och sjögången relativt grov, men någon fara under seglatsen utgjorde vädret inte. Men sedan ville en av männen i båten visa sig på styva linan, spritpåverkad som han var. Han klättrade upp i masten och det fick båten att kantra.

Alla andra klarade sig i land men inte Selma Broman som försvann i havets djup, medan båten splittrades av bränningarna mot stranden. Selma Broman var 38 år vid olyckan som skedde

På Långgrund i Töjby finns ett kors och en blank metallplatta med text över de som drunknade och de som överlevde det tragiska haveriet en stormig dag 1880.

Nere på södra sidan ligger stenstranden barskrapad på allt finare material av stormvågor och vinterisar.

Gåshällans klippiga västansida vetter mot öppet hav och är sargat av många vinterisar som brukar torna upp sig över klipporna.

på grund av en spritpåverkad och dumdristig man. Sprit och sjömanssvett går inte hand i hand, vare sig då eller nu.

De tre korsen i utskärgården berättar sin egen tragiska historia. De är samtidigt en länk till det förgångna och en påminnelse om, hur ödesdigert havet kan vara. Eller vad en korkad man som vill visa sig karsk kan ställa till med. I det senare fallet förlorade Selma sitt liv, medan mannen som ställt till det fick lov att gruva sig resten av livet över sitt tilltag.

TEXT OCH FOTO: HANS HÄSTBACKA

Kuvassa vasemmalta taiteilija Benjamin Knock, näyttelyn designer Lyndsey Morley, taiteilija Domenico De Clario, kuraattori Toija Cinque, näyttelyn tuottaja Elina Melgin, kuraattorit Esteban Guerrero ja Rebekah Rousi

LAULETUT MAALAUKSET ENERGIAHALLISSA (AL-JABR TAI EHEYTTÄMINEN)

Kun astuin ensimmäistä kertaa Wasa Innovation Centren Energy Halliin, tunsin siirtyneeni menneisyyden ja tulevaisuuden risteyskseen. Kiiltävät marmorilattiat heijastivat kattovaloja tarjoten tunteen veteen uppoamisesta. Massiiviset graniittiseinät vahvistivat illuusiota maanalaiseen kammioon astumisesta, sellaiseen kuin Gizan suuri pyramidi tai Rooman perustusten valtava hunajakennomainen katakombimaailma.

Näissä Vaasan omis-
sa "katakombeissa"
järjestettiin elokuussa
"Perhosfestivaali"
osana Wasa Future
Festivalia. Useat kansainvä-
liset taiteilijat esittivät mul-
timediateoksiaan Butterfly
-näyttelyssä. Oma projektini
keskittyi 49 suosittuun laulun
lyyriikkaan ja pieniin Vincent

van Gogh inspiroimiin maa-
lauksiin, jotka tein vuonna
2024 residenssijakseni aikana
Arlesissa, Ranskassa.

Maalaukset ja niihin liitetyt
laulujen sanat asetin tuoleille
holvin vastakkaisille puolille.
Vierailijoita kannustettiin
ensin valitsemaan mieleisen-
sä maalaus ja istumaan sitten
tuoliin minua ja pianoa vasta-
päättä. Kun olin valmis, soitin
ja lauloin heille maalaukseen
liitetyn laulun.

PERFORMANSSI JA TILA LIIKUTTIVAT IHMISIÄ

Maalauksiin liitetty lyyriikka
kuvasti rakkauden erilai-
sia muotoja – yksipuolista,
syvästi koettua tai menetettyä.
Voisi sanoa, että maalausten
ja laulujen sanojen summa
muodosti alun perin kokonai-
suuden, luovan pyrkimyksen
(creative intent), joka lopulta

oli hajonnut singulaareihin.
Projektini pyrki restauroi-
maan pirstaleisuuden takaisin
eheyteen, nyt yhteistyössä
halukkaiden vierailijoiden
kanssa.

Kolme viikkoa kestäneen
performanssin aikana lauloin
laskujeni mukaan 335 kertaa
ja koin monia intensiivisiä
hetkiä. Näyttelyssä vieraili
paljon enemmän ihmisiä,
suinkaan kaikki eivät pysähty-
neet luokseni. Yllättävän mo-
net ihmiset liikuttuivat kyy-
neliin saakka kuunnellessaan
laulun sanomaa, joka liittyi
heidän valitsemaansa maala-
ukseen. Olin ensimmäistä
kertaa Suomessa. Kokemuk-
seni suomalaisista oli olema-
tonta, joten performanssin
aikana syntyneet spontaanit
tunnereaktiot tulivat minulle
suurena yllätyksenä.

Olin sanaton eräänä päivä-
nä, kun luokseni saapui nuori

pari valiten maalauksen,
jonka takaa paljastui Georg
Gerwshwin (1938) laulu "Our
Love Is Here To Stay". Mies ja
nainen itkivät avoimesti kap-
paleen aikana. Jälkeenpäin
he kertoivat minulle, että he
aikoivat mennä naimisiin täs-
sä samassa huoneessa muu-
taman viikon kuluttua ja että
heidän hääseremoniansa oli
alkanut heti, kun he alkoivat
kuunnella kappaletta.

Eräällä toisella kertaa Hel-
singin yliopistossa opettava
geologian professori liikut-
tui yhtä lailla valitsemansa
laulun "Stardust" (Hoagy
Carmichael 1927) aikana; hän
kerto minulle jälkeenpäin,
että al-jabrin, ikivanhan
matemaattisen ilmaisun eh-
dottaminen "erillisten osien
ennallistajana" liikutti häntä
kovasti, samoin kuin hänen
näennäisen satunnainen lau-
lupalintansa.

Vaasan kokemus todisti, että
inhimilliset tunteemme voivat
koskettaa syvästi riippumat-
ta siitä, mitkä kulttuuriset
realiteetit niitä mahdollisesti
rajoittavat. Olen vakuuttu-
nut siitä, että Energy Hallin
fyysinen olemus koskettaa
vierailijoiden sydämiä ja että
tämä katakombien upea tila
sopii jatkossakin sekä taiteili-
joita että yleisöä lähentävään
luovaan, aisteja herättävään
toimintaan.

TEKSTI: DOMENICO DE CLARIO
KUVAT: SAM JAMSEN

Opetusministeri Anders Adlecreutz, rehtori Miina Martikainen ja puheenjohtaja Frans Villanen tutustumassa vaasalaisen taiteilijan Moa Cederbergin ja Michele Uchedun soivaan tekstiilitaiteeseen. Kuvassa myös näyttelyn kuraattori Toija Cinque ja Rebekah Rousi.

AUTONOMINEN AUTOILU 2026

– ONKO FSD VIHDOIN VALMIS ARKEEN?

Autonomista autoilua on lupailtu vuosikymmenen ajan. Elon Musk lupasi jo vuonna 2019 täysautonomisen Teslan tulevan lähiaikoina. Pian on kuitenkin vuosi 2026 – mutta missä ovat ne autot, jotka ajavat ilman kuljettajaa?

Autonomisen ajamisen tasoja, eli miten paljon auto pystyy ajamaan ilman ihmisen apua on viisi. Niistä ensimmäiset kolme ovat jo aika laajasti käytössä. Esim. kolmostasolla auto voi jo ajaa itsenäisesti tietyissä olosuhteissa, mutta kuljettajan on oltava valmiina ottamaan ohjaus haltuun. Todelliseen autonomiaan päästään kuitenkin vasta tasoilla 4 ja 5.

- Taso 4: Ajaminen itsenäisesti rajatuilla alueilla ilman kuljettajaa.
- Taso 5: Täysi autonomia – ei ohjauspyörää, ei kuljettajaa, ei rajoituksia.

Esimerkiksi Yhdysvalloissa Kalifornian osavaltio sallii jo robottitaksit, mutta rajoittaa niiden määrää. Teslalla on käynnissä kokeilu Teksasissa. Saksassa valmistellaan lakia, joka sallisi tason 4 autot, mahdollisesti jo kesällä 2026.

Länsimaissa kehitys on teknologisesti pitkällä, mutta sääntely, vastuu ja infrastruktuuri hidastavat laajaa käyttöönottoa. Samaan aikaan Kiina on noussut maailmanlaajuisesti johtajaksi robottitaksien käyttöönotossa. Aasiassa sään-

telykehitys on mahdollistanut nopeamman pilotoinnin ja kaupallistamisen. Kiinassa Baidu Apollo Go toimii jo täysin kuljettajattomasti useissa kaupungeissa.

INFRASTRUKTUURIN MUUTOSTARPEET

Autonominen liikenne ei voi toimia pelkästään älykkäiden ajoneuvojen varassa – se vaatii myös älykkään ympäristön. Infrastruktuurin kehittäminen onkin kriittinen osa siirtymässä kohti laajamittaista autonomista liikennettä.

Kaistamerkintöjen ja opasteiden on oltava selkeitä ja standardoituja, jotta ajoneuvojen sensorit voivat tulkita ne luotettavasti. Digitaaliset liikennemerkkit ja opasteet mahdollistavat ajoneuvojen langattoman viestinnän ympäristön kanssa. Ajoneuvot tarvitsevat myös nopeita ja luotettavia yhteyksiä (esim. 5G/6G) kommunikoidakseen keskenään (V2V) ja infrastruktuurin kanssa (V2I).

Eiä pidä unohtaa ihan perusasioita:

Tieverkon kunnossapito on entistä tärkeämpää, sillä huonokuntoiset pinnat ja epäselvät merkinnät voivat häiritä autonomiaa järjestelmiä. Lisäksi tarvitaan automaattisesti toimivia pysäköinti- ja latausratkaisuja sekä geo-fenced-alueita, joissa autonomiset ajoneuvot voivat toimia turvallisesti.

Kansalliset ja kansainväliset standardit varmistavat yhteensopivuuden eri valmistajien ja teknologioiden välillä.

ODOTUKSIA ROBOTTILIIKENTEESTÄ

Autonomisesta liikenteestä katsotaan olevan hyötyjä liikenneturvallisuudelle, koska inhimilliset virheet aiheuttavat valtaosan onnettomuuksista. Toisaalta tekniset viat, kyberturvallisuus ja sekalainen liikenne autonomisten ja manuaalisten ajoneuvojen välillä voivat tuoda uusia riskejä.

Muutoksella autonomisempaan suuntaan olisi myös taloudellisia vaikutuksia. Esimerkiksi kuljetuskustannukset voivat laskea, kun autonomiset rekat ja jakeluajoneuvot pystyvät olemaan ajossa ympäri vuorokauden. Uudet liiketoimintamallit, kuten robottitaksit ja liikkuminen palveluna, voivat luoda uusia markkinoita.

SINGER

BERNINA

EVA

brother

PFAFF

JUKI

Husqvarna

VIKING

Myynti ja huolto
Försäljning och service

HALONEN

Tammipiha-Ekgården
045 6566 659
www.halonen.com

OTTO GÅRD

– EKOLOGISKA SPANNMÅLS- PRODUKTER FRÅN PENSALA

Bland de böljande fälten i Pensala ligger Otto Gård – kanske mest känt för sina hantverksmjöl i vackra papperspåsar. Men bakom produkterna finns en historia som sträcker sig tillbaka till 1922, då Kaj Nylunds farfar Otto köpte gården. Sedan dess har tre generationer vårdat marken genom mjölkkor, smågrisar, slaktsvin och till sist ekologisk spannmålsodling och -förädling.

När Kaj bara var 18 år gammal tog han över gården efter sina föräldrar. Tillsammans med sin fru Inge-Gerd har han sedan utvecklat gården genom decennierna. Paret hade länge hyst en tanke om ekologisk odling. De påbörjade den 2020, men det var svårt att förverkliga den på grund av grisproduktionen. Efter ett salmonella-utbrott 2021 och därpåföljande sanering uppkom en möjlighet att tänka om när paret tillslut beslöt sig för att lägga ner grisproduktionen.

Kaj hade länge drömt om att förädla sitt eget spannmål. 2022 blev den drömmen verklighet – i de nyligen ledigblivna utrymmena efter grisproduktionen installerades en stenkvarn och sorteringsmaskiner. Året därpå började malningen av gårdens egenodlade, ekologiska säd.

I valen av spannmål fängade särskilt spelt och emmer paret Nylunds intresse – de är gamla kulturspannmål med djupa rötter och rika smaker. Spelt och emmer osidosattes i tiderna av det moderna vetet, som ger större skördar, men de är tåliga, näringsrika och uppskattas av många med känslig mage.

Spelt, även kallat dinkel, är en favorit för Kaj och Inge-Gerd. Det kan ersätta vetemjöl helt eller delvis vid bakning och ger ett fylligare, hälsosammare resultat. Även oljehampa odlas på gården – ett näringsrikt frö som säljs som både skalat och helt. Oljehampan är perfekt till till exempel gröt, smoothies eller fröknäcke.

Allt mjöl på gården mals som hela korn i stenkvarn eller virvelkvarn, vilket gör mjölet mörkare men också rikare på smak och näring. Inget tas bort, inget tillsätts – så som det också en gång i tiden var. På Otto Gård vill Kaj och Inge-Gerd på såvis bevara och lyfta fram det äkta.

Otto Gårds produkter finns till försäljning runtom i Österbotten, bland annat i Bock's Corner Brewerys byabutik.

Bock's
MAKE GOOD!

VILLAGE SHOP

LAHJAT SUUREN JA PIENEEN ILOON!

VALMIIT PAKETIT SEKÄ RÄÄTÄLÖYDYT KOKONAISUUDET!
RÄÄTÄLÖYDYT PAKETIT & KYSYMYKSET, OTA YHTEYTTÄ!

KAIKKI KOTIKOKKAILUUN BOCK'S KYLÄKAUPASTA!
KAIKKI LÄHITUOTETTUA YLI 50 TOIMITTAJALTA!
ALLT ÅT HEMMAKOCKEN FRÅN BOCK'S BYABUTIK
ALLT NÄRPRODUCERAT FRÅN ÖVER 50 LEVERANTÖRER!
AVOINNA TI-LA 12-18/
ÖPPET TI-LÖ 12-18

YHTEYSTIEDOT / KONTAKTUPPGIFTER:
IRA.MIKKONEN@BCV.FI, 050-5053507

**NET ZERO
PRODUCTION**

digialbum

*25.8.2025 ilta aurinko pilvissä.
Kristina Saloranta, Oravainen.*

*Lite oro i luften, 19.8.2025.
Boris Berts Värilax.*

*Suomen luonnonpäivän näkymä.
Matti Hietala, Vaasa*

*Kauniit ja paljon pihlajanmarja / räätälinsaari.
Kari kaihovirta .*

*Nokkosperhonen ja mehiläinen päivän
tapaamishetkellä.
Esa Rönkä*

Leena Minkkinen

Julkaisemme lukijoiden kuvia digialbumissa. Voit osallistua sähköpostitse, lähettämällä kuvasi sekä nimesi osoitteeseen mega@upc.fi

Vi publicerar våra läsares bilder i digialbumet. Du kan delta via e-post. Skicka in bilden till mega@upc.fi med namn och ort.

Toimitus / Ilmoitukset / Redaktion / Annonser:
Dzina Maiseichyk, mega@upc.fi - www.megamedia.fi
Avustajat / Medarbetare: Hans Hästbacka
Luo kampanjan — myös mobiilisti. Kampanjölösningar — även mobila.
Mediamyynti / Mediaförsäljning: mega@upc.fi
Mediakortti / Mediakort: www.megamedia.fi

Kustannus / Utgivare:
UPC
media
COMMUNICATION CENTER

Paino / Tryck:
UPC
print
COMMUNICATION CENTER

observateur

Ann-Christin Källros, Pörtom.
"Vaktar för fåglarna."

Esa Rönkä, Vaasa.
"Kesäisen päivän kaunistus - Neitoperhonen."

Markus Korpi.
Ensimmäiset sienet .i.e. Vanha Vaasa.

Ota kuva ja kommentoi lyhyesti – max noin 100 merkkiä – tapahtumaa, treffiä, luontokokemusta, rakennelmaa, ilmiötä, rakennusta, esinettä, tosiasiaa, - jotain jolla kuva voi saada osallisuutta aikaan. "Bloggaa" ja kehitä Pohjanmaata!

Lähetä kuva ja teksti sähköpostitse osoitteeseen mega@upc.fi, merkitse aiheeksi "Observateur". Jokaista julkaistua kuvaa kohden, kerääntyy 1 piste joka vastaa 1 euroa.

Kun on kerännyt 10 pistettä, saa 10 euron arvoisen lahjakortin Bocks'in kyläkauppaan.

Ta en bild och kommentera kort – max 100 tecken – en händelse, ett evenemang, en naturupplevelse, en konstruktion, ett fenomen, ett föremål, ett faktum, - något som med en bild kanske får engagemang till stånd. "Blogga" fram Östernbotten!

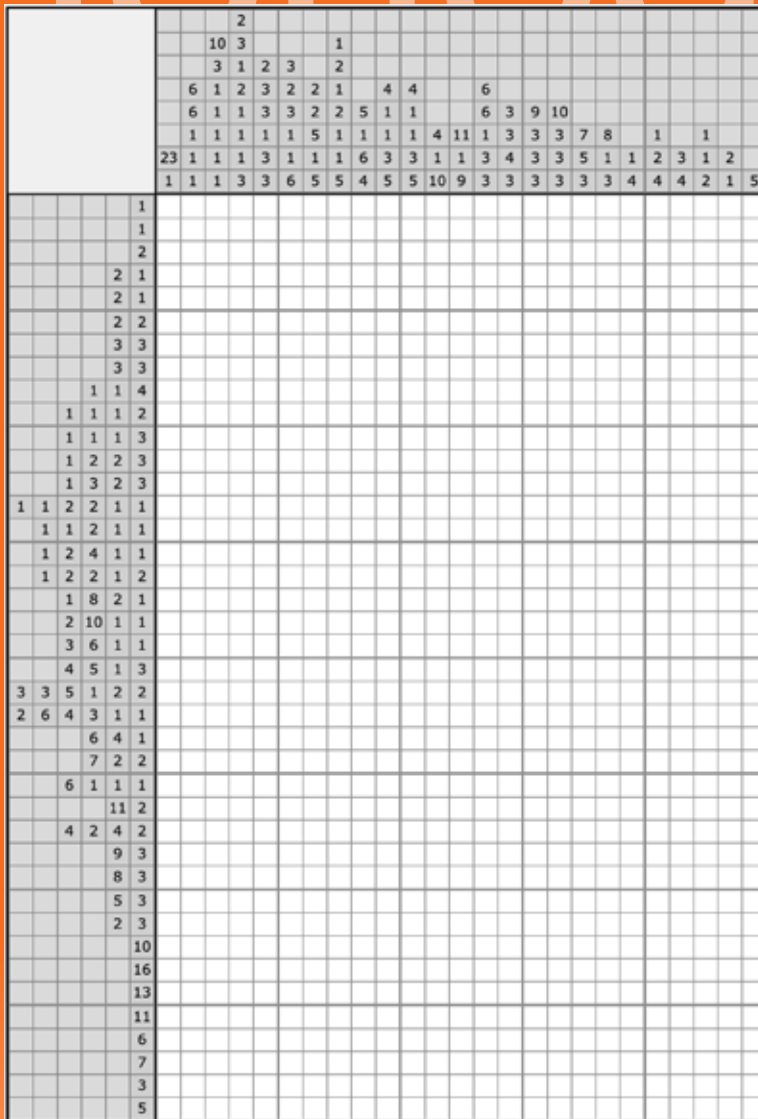
Sänd bilden och texten per mejl till mega@upc.fi märkt "Observateur".

För varje publicerat bidrag genereras 1 poäng vilket motsvarar 1 euro. När 10 poäng samlats, får man ett presentkort värt 10 euro till Bock's byabutik.

Christian Nylund, Vasa
"Så har då de första
"leveransrobotorna"
anlänt till Vasa.
Bilderna är tagen 02.09
invid Vasaesplanaden."

sudoku

JAPANSKT BILDKRYSS JAPANILAINEN RISTIKKO

SUDOKU

#1

9			2	3		4		5
	1	2		6	4		9	8
6	4		8			1	3	
	2	1		5	3	8	7	
7	8	9					5	6
5			9	7	8	2	4	
8		7			5	6	2	
2		4		8	9		1	3
1	5		4		6			7

#2

	6					1		4
	1	2		3		9		7
	9		4	2		6		5
9		7	3		2	5	4	6
		4	9	7	8		1	
3		1			5		7	9
1	3	5				7	9	
				5	3		6	2
2			8	9	7		5	

#3

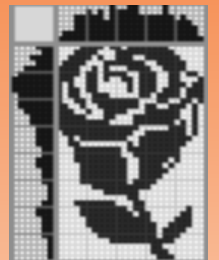
	8	9	2	4		5		
4				5	6			8
5	3					4	1	2
2		4		8	7		3	5
1	5		6	2			7	
		7		1				6
		2		6	5	9		7
	4	5	7		8			1
9		8	1		2	6		4

ZITZ

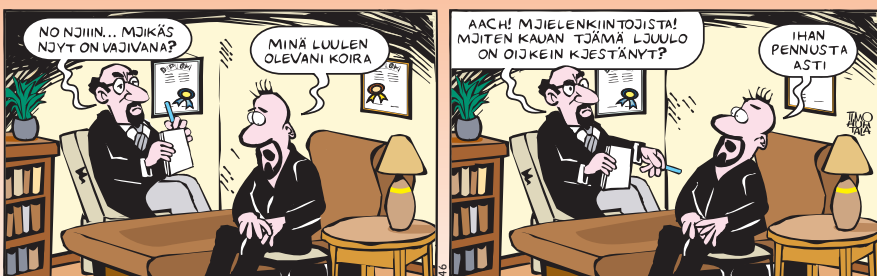

NONOGRAM RATKAISU / LÖSNING

v 34

BAZI & MAZI

RATKAISU / LÖSNING

#1

9	7	8	2	3	1	4	6	5
3	1	2	5	6	4	7	9	8
6	4	5	8	9	7	1	3	2
4	2	1	6	5	3	8	7	9
7	8	9	1	4	2	3	5	6
5	3	6	9	7	8	2	4	1
8	9	7	3	1	5	6	2	4
2	6	4	7	8	9	5	1	3
1	5	3	4	2	6	9	8	7

#2

5	6	3	7	8	9	1	2	4
4	1	2	5	3	6	9	8	7
7	9	8	4	2	1	6	3	5
9	8	7	3	1	2	5	4	6
6	5	4	9	7	8	2	1	3
3	2	1	6	4	5	8	7	9
1	3	5	2	6	4	7	9	8
8	7	9	1	5	3	4	6	2
2	4	6	8	9	7	3	5	1

#3

7	8	9	2	4	1	5	6	3
4	2	1	3	5	6	7	9	8
5	3	6	8	7	9	4	1	2
2	6	4	9	8	7	1	3	5
1	5	3	6	2	4	8	7	9
8	9	7	5	1	3	2	4	6
3	1	2	4	6	5	9	8	7
6	4	5	7	9	8	3	2	1
9	7	8	1	3	2	6	5	4

Bock's
MAKE GOOD!

BOCK'S OKTOBERFEST

19-20.9

* free entrance * live music *
* oktoberfest beer in
original bavarian mugs *
* brezeln * oktoberfest food *

reserve at:
+358 50 3777000
anne.suomalainen@
bockscornerbrewery.com